

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Brevet de înregistrare nu se primește.
Manuscrisurile nu se returnează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primești în Viena R. M., Haasenstein & Vogler (Otto von), H. Schalk, Alois Herold, M. Duka, A. Oppel, J. Domesberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dohse; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie de 10 inserții pe o coloană 6 cr. și 10 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU IV.

„Gazeta” este în fiș-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 226.

Brașov, Luni-Marți, 13 (25) Octomvre

1892.

Brașov, 12 Octomvre v.

Opozițiunea maghiară este ea-
răși în *dulci jubilo*, pentru că i-a
succesul să iasă învingătoare în a-
facerea încununării monumentelor
din Buda.

În ședința de Sâmbătă a ca-
merei s'a cetit o scrisoare din
partea președintelui comitetului
pentru redicarea monumentului
honveților, Emericu Ivanca, în
care se arată, că comitetul cen-
tral al reuniunilor de honveți
a decis să ia simplu la cunos-
cință raporturile privitoare la des-
vălirea monumentului și a le su-
pune deliberării unei adunări ge-
nerale estra-ordinare a reuniuni-
nilor de honveți. Totodată a a-
daus, că, deoarece acesta adunare
nu se va pute ține înainte de 2
Noemvre, este necesar de a se
amâna festivitatea stabilită pentru
ziua acesta.

Scim, că comitetul pentru
monumentul honveților a fă-
cut programa festivității, în care
se cuprindea și punctul ominus
al încununării statuei lui Hentzi.
Acest comitet s'a crezut com-
petent de a stabili programa în
numele honveților și el a adre-
sat și invitațiile pentru festivi-
tate. Invitarea, ce a primit-o dieta,
a dat apoi nascere discuțiunii
înfocate și pasionate în camera de-
putaților, despre care am ră-
portat deja.

Ministru-președinte Szapary a
luat asupra-și executarea pro-
gramei și în cameră a stăruit
pentru primirea ei, fiind susțu-
nit de partida guvernului. Era
dér mai mult ca sigur, că ma-
joritatea va aproba vederile lui,
primind invitația pe ziua de 2
Noemvre a. c., ér Szapary părea
a fi decis de-a face să se țină
festivitatea, cu totu șgomotul și
cu totă agitația, ce-o înscenă o-
poziția în contra încununării mo-
numentului lui Hentzi.

În mijlocul discușiunilor pa-
sionate din cameră, însă ce se în-
tâmplă? S'adună comitetul cen-
tral al reuniunilor honveților,
dela care își primise mandatul și
Comitetul pentru redicarea mo-
numentului, și într'o formă mai
puțin ofensivă îl desavuează pe
acesta, îl declară incompetent
de a decide cum are să se facă
festivitatea și enunță, că numai
adunarea generală a tuturor
honveților poate lua decisiuni
valide.

Astfel a fost răsturnat pro-
gramul, precum și invitarea, pe
care și-a basat contele Szapary
totă acțiunea sa, și el însuși a
fost silit să declare în cameră
între strigătele ironice ale o-
poziționalilor, că cestiunea ținerei
festivității la 2 Noemvre nu mai
poate fi obiect de discuțiune, după
ce în urma hotărârei comitetului
central al honveților, amâna-
rea ei este neîncungiabilă.

Retragerea silită a contelui
Szapary în salutată cu strigăte de
bucurie frenetice din partea Kos-
suthistilor și a Apponyistilor.

S'au redicat Eötvös și Apponyi
spre a constata desastrul d-lui
Szapary și a sbiciui atitudinea lui
în această afacere.

Situațiunea s'a schimbat în
mod esențial — dișe Eötvös —
nu însă și părerea partidei inde-
pendente, care susține și acum ce
a susținut, că „este datoră ar-
matei comune de-a lua parte la
serbarea națională, dér că ar fi o
rușine și batjocură decât honveții
ar încununa monumentul lui
Hentzi“.

S'au făcut ovațiuni mari în
dieta honveților pentru hotărâ-
rea loră anintită, ér lui Szapary
i s'a imputat, că a dus în eróre
parlamentul, armata și chiar și
pe rege, provocând cea mai mare
iritațiune în țară; i s'a diș, că
nu este vrednic să mai stea în
capul guvernului. Se auđiră strigă-
te pe partea stângă de: „dă-ți
dimisiunea“, ér contele Apponyi
încheiând discursul său dișe, că
cununa, ce era destinată pentru
Hentzi, ca să nu se arunce, decât
ar fi deja comandată, să se pună
pe cosciugul guvernului ministru-
lui-președinte, care se făc atât
de ridicul.

Ne putem închipui, că în urma
acestui desastru a șefului ei, par-
tida guvernului rămase opărită și
umilită în sensul strict al cu-
vântului și chiar și în sinul ei
este lătită părerea, că contele
Szapary trebuie să se retragă, căci
prea s'a angajat în afacerea mo-
numentului.

Dispozițiunei triste și posomo-
rite, ce a cuprins pe guvernamental,
ii dă espresiune Franciscu Pulsky
în oficiosa „Pester
Correspondenz“, scriind:

„Spiritul de partidă este în
contra ori-cărei împăcări. El nu
cunoște cavalerismul, și scormo-
nesce cu pasiune mormintele ce-
lor răposați, pentru a deschide
ranele vechi, și a deștepta vechia
neîncredere, căci opozițiunea de
ađi își află îndreptățirea existen-
ței sale numai în desbinarea na-
țiunei; ea trăiesce numai pe câtă
vreme poate să urască, pacea na-
țiunei ar disolva-o îndată.“

Și într'adevăr, că niciodată
opoziția maghiară nu s'a gândit
mai puțin ca acuma la pace. Ea
vrea din contră răsbiciul până la
cuțite cu partida guvernului și
sperază ađi mai mult ca ori și
când, că-i va succede a-o învinge.

Și-au gratulat deja înainte de
învingere corifeii partidelor o-
poziționale la banchetul, ce s'a a-
ranjat Sâmbătă pentru a serbă-
tori succesul cel mai nou. În
fruntea mesei ședeau Apponyi,
Ugron și Eötvös și împrejurul
loră honveții, „cari au venit în
ajutor opozițiunei și au salvat
onóra națiunei maghiare“, și cari
cum dișe Helfy, cu hotărârea loră
„a luat a doua óra cetatea Buda“.

S'a tostat pentru șefii o-
poziției, care se luptă „cu trup și
suflet pentru interesele națiunei“

și pentru „tata honveților“ Kos-
suth Lajos.

Opoziția maghiară este déră
în *dulci jubilo*. Tote merg strună
după pofta ei. Pacea „națiunei“
a dus, dér ce va fi cu pacea
țărilor și a popórelor ei? Dum-
neșu mai scie!

Crisa în Pesta.

Sub titlul „căderea ministerului
Szapary“ scrie organul apponyist
„Budapester Tagblatt“ de Dum-
inecă, între altele:

În cercurile politice se consideră re-
tragerea cabinetului Szapary ca iminentă.
Într'un timp critic, ca cel de față,
care aduce deodată două crise (cea is-
cată în urma serbătoarei lui Hentzi și
crisa în afacerea „botezurilor“, care du-
reză de mai multe săptămâni) este greu
a face împărțiri pozitive, căci mulțime
de faime sunt puse în curs. Fapt
este, că contele Szapary nu-și mai po-
te susține pozițiunea. Se vorbea, că a de-
misionat încă de Vineri, alții spun
că-și va da dimisiunea ađi-mâne. Dintre
ministrii actuali merg sigur cu el în
pensiune: contele Albin Csaky și Desi-
deriu Szilagyi. Ceilalți ministri probabil,
că vor rămâne și în noul cabinet.
Pe ministrul de finance Wekerle trebuie
să-l aibă ori-ce cabinet, căci el po-
sede mare popularitate în partida gu-
vernului. De aceea o parte a partidei l'a
candidat pentru postul de ministru-
președinte, dér majoritatea n'a aprobat
această combinație. A mai fost în com-
binație ca urmaș al lui Szapary și mi-
nistru comun de finance Benjamin
Kallay, banul Croației Khuen-Hedervary
și deputatul Ludovic Tisza. Dér nici
unul dintre acești candidați n'a putut
să intrunescă consimțământul tuturor
persónelor competente ale partidei gu-
vernului... Se'nțelege de sine (?), că éráși
se ventilă în partida guvernului idea
unei fusiuni cu partida națională (ap-
ponyistă) și dorința este viasă, ca viitorul
ministru-președinte să facă „împăcarea“
între aceste două partide. Cele mai multe
simpatii le întâmpină încă combinațiunea,
după care fostul ministru de finance
Szele să fi însărcinat cu formarea ca-
binetului... În noul cabinet, se dișe,
va intra ca ministru de culte un membru
al camerei magnaților, care ar avé
să încheie pacea cu episcopatul... Tote
foile din Viena declară, că contele Sz-
apary a devenit imposibil și vorbesce
de retragerea lui iminentă. Br. Fejervary
se fi fost chemat la Gödöllő ca să
raporteze monarhului asupra afacerii
cu monumentul.

CRONICA POLITICĂ.

— 12 (24) Octomvre.

În discursul său ținut în delega-
țiunea austriacă, delegatul Eim a ple-
det între altele și pentru o apropiere
a Austro-Ungariei de Rusia, care ar co-
respunde mai mult dorințelor popó-
relor slavice. Delegatul polon Iavor-
sky răspundând dișe, că o alianță a
Austriei cu Francia doritoare de revanșă
și cu Rusia absolutistă ar aprinde in-
dată facla răboiului; apoi adause, că
delegatul Eim n'arată cum ar fi posi-
bilă o astfel de apropiere de Rusia și

impută Cehilor tineri, că faot numai
opoziția și în afaceri, cari sunt pentru
Boemia salutare și nu se scie unde în-
cetază această opoziția ca mijloc, și unde
incepe ca scop.

— Diarul polon „Dziensik Polski“
află, că acest răspuns al d-lui Iavor-
sky y la discursul delegatului Eim
este „esagerat și nu de tot înteme-
iat, nesincer și numai în parte adevé-
rat.“ Folia dișe: „nu dorim o apro-
piere a Austro-Ungariei de Rusia, de-
orece n'așteptăm nici un bine dela ea,
dér imposibilă nu este. Nu trebuie să e-
sagerăm. Dacă am sta pe acest punct
de vedere moderat, ni-ar succede po-
te de-a judeca cu mai mare pricepere pan-
slavismul boem. Și el este fructul
politice. Dacă Boemii ar trăi în alte
împrejurări, n'ar căuta saltea loră în
imperiu țarilor. Păcat, că nu s'a a-
flat nimeni, care să fi răspuns d-lui
Eim în acest sens. Acesta ar fi co-
răspuns mai multă împrejurărilor fap-
tice și adevărului istoric.“

Negociările între Rusia și Turcia
în privința noului tractat de comerț,
n'au putut lua încă nici o soluțiune.
Se agită mai întâi cestiunea trecerei Dar-
danelor. În această privință s'au ridi-
cat, în mai multe rânduri, dificultăți,
bastimente ruseci fiind oprite, îndată
ce voiau să trecă strămtorile. Rusia, pen-
tru a preveni în viitor aceste dificul-
tăți, puse în noul tractat de comerț,
că năvile ruseci, cari poartă pavilion
de comerț și cari se duc dela un
port rusesc de pe Marea-negră la un
alt port rusesc (d. e. în Oceanul Pa-
cific sau vice-versa), să trecă libere
prin Dardanele. Pórta nu voese să ac-
cepte această clausă, decât cu acest
amandament: „În limitele tractatelor
internaționale, cari regulăză navigați-
unea Dardanelor. Guvernul rus se o-
pune la inserțiunea acestei clauze res-
trictive și insistă asupra propriei sale
propuneri, mai cu semn de când s'a fă-
cut lui Stambulov cea frumoasă primire
de către Sultan. Pórta este susținută
în rezistența sa la cererile ruseci de către
ambasadorul Angliei, care combate
clausa rusă și, în totă casuală, păstrează
pentru țara sa beneficiile tuturor avan-
tagiilor său concesiunilor, pe cari
Pórta le-ar acorda Rusiei. Mai este încă
neînțelegere asupra óre-cărora cereri de
mai mică importanță. Rusia doresce li-
bera circulațiune în Turcia a monedei
sale de argint, reducerea taxelor de
navigațiune, în fine această stipulațiune,
că îndată după expirarea noului tractat
de comerț, vechile capitațiuni relative
la comerțul naționalilor ruși în Turcia
să intre în vigoare.“

Conflictul greco-român.

Dăm loc ađi ultimelor note di-
plomatice schimbate între guvernul gre-
cesc și român, înainte de ruperea re-
lațiunilor din partea Greciei:

Copie a notei Nr. 10956 dela 22 Sep-
temvre (4 Oct.) 1892, adresată de Esc.
Sa ministrul afacerilor străine al Ro-
mâniei, Is. Sale d. Paparigopol, trimisă-
extraordinară și ministru plenipotențiar al
Greciei.

Domnule Trimis,

Referindu mă la nota ce am pri-

mită dela Esc. Vóstră la 9 Septemvre trecut, la întoarcerea mea din congediu, și la nota ce ați binevoit să-mi adresa alaltăieri, mă grăbesoi de a vă informa, că am supus consiliului de miniștri al Regatului instrucțiunile, pe care Esc. Sa d. Dragumis, ministrul afacerilor străine al Greciei, v'a adresat la 13 (25) Iulie sub Nr. 3409, relativ la afacerea Zappa, instrucțiuni cărora ați binevoit să le dați lectură și să lăsați copii în absența mea Esc. Sale d-lui L. Catargiu, președinte al consiliului și ministru ad-interim al afacerilor străine.

Dacă consiliul de miniștri n'a fost chemat să se pronunțe mai curând asupra cesiunilor slevate prin nota Esc. Sale d-lui Dragumis, este pentru că în timpul celor 2 luni, ce au trecut, absența succesivă a mai multora din membrii săi a făcut dificilă convocarea.

Insistând spre a obține de urgență un răspuns la propunerile sale, mi-se pare că guvernul elin n'a ținut în destulă cont de dificultățile ce presintă o cesiune foarte complicată și care atinge în mai multe puncte dreptul public și privat. Cu toate acestea și fără a releva ceea ce procedeul guvernului elin ar putea avea de inusitat, mă grăbesoi a deferi dorinței, pe care Esc. Vóstră a binevoit să mi-o exprime și a face să primesc răspunsul ce pare a-l aștepta cu o impaciolență așa de via.

Guvernul Maj. Sale Regelui a examinat cu îngrijire cesiunile slevate prin afacerea Zappa și a putut constata cu regret, că motivele ce l'au căluzit și principiile pe care s'a basat au fost rău interpretate de guvernul Maj. Sale elenice.

Intr'adevăr capacitatea persónelor morale străine și aptitudinea lor de a succede, mai ales când este vorba de imobile, sunt conduse de principiile generale ale dreptului public și ale dreptului civil al țerei, în care s'a deschis succesiunea și unde se găsesc și toate imobilele.

Aceste principii își găsesc de asemenea aplicare și atunci, când un guvern străin reclamá această succesiune.

Nu voi să examinez, decât principiile generale ale dreptului public internațional, în afară de unele cazuri generalmente admise — imobile sub regimul principiului teritorialității — permittând unui stat străin de a deveni proprietar al vre-unei parcele din teritoriul unui alt stat. Fără a voi să afirm ceva asupra unui punct așa de delicat, cred că cesiunea merită cel puțin a fi pusă și veți bine-voi a acorda, d-le Trimis, o soluțiune propusă de guvernul d-vóstră nu ține nici un cont de aceste dificultăți.

În aceste condițiuni, și fiind dată intervenirea unor terțe persóne, cari se pretind moștenitori naturali ai defunctului Vanghelie Zappa și cari reclamă, și ei, succesiunea lui, guvernul român nu poate decât să menție litigiul petrenul unde se află deja aședate. Numai Tribunalelor române, legalmente sesizate, le aparține a da o soluțiune acestei afaceri, în care afară de pretențiunile contrare ale ambelor noastre guverne, mai sunt încă și alte pretențiuni ridicte de nise particulare și de cari nu se poate face abstracțiune.

Acest punct de vedere atât de drept pare a fi fost adoptat de guvernul elen, care și constituise mandatar special și angagiase avocați pentru a face să valoare drepturile sale dinaintea tribunalelor Regatului.

Ultima notă a Escelenței sale d-lui Dragumis revine, fără nici un motiv aparent, asupra decisiunii, dați-mi voe a-o spune, d-le Trimis, multă mai logică și mai calmă decât aceea, la care s'a oprit Escelența Sa.

Revirementul, care s'a produs în dispozițiunile luate de guvernul elen, precum dovedesc ultima notă a Escelenței Sale d-lui Dragumis, n'ar putea să

modifice modul de a vedea al guvernului român.

De altmintrelea propunerea făcută de guvernul elen pentru o transacțiune sau un arbitragiu, în scop de a regula între ambele noastre guverne afacerea succesiunii Zappa, mi se pare inaplicabilă față cu pretențiunile ridicate de nise moștenitori, în numele cărora nici guvernul român, nici guvernul elin nu sunt autorizați a trata.

De aceea, guvernul român nu poate decât să menție dispozițiunile anterioare și să păstreze tribunalelor Regatului dreptul de a regula o succesiune, care prin natura și caracterul ei, e de competența lor exclusivă.

Justiția română va aduce, fi-ți sigur, d-le Trimis, în esamenul acestei afaceri totă imparțialitatea, de care a dat totdeauna dovadă.

Îmi place să sper, că guvernul elin va bine-voi a da considerațiunilor ce preced totă atențiunea ce merită, și că va apleși în chipul cel mai imparțial și mai echitabil motivele ce au dictat guvernului român intervenirea sa în această afacere.

Primiți, vă rog, d-le Trimis, asigurarea prea înalte mele considerațiuni.

Iscălit: Al. Lahovary.

Copie a instrucțiunilor date Esc. Sale d. Paparigopol, trimisă extra-ordinară și ministru al Greciei la București, de Escelența Sa d. Dragumis, ministrul afacerilor străine al Greciei.

No. 3409. Atena, 13 (25) Iulie 1892.

Domnule Ministru,

După depeșa d-vóstră telegrafică, dela 14 (26) Mai, care anunța ministerului regal, că guvernul român persistând în calea competițiunilor a procedat la o cerere de sevestru judiciară a succesiunii imobiliare alui Evang. Zappa, după raportul d-v. sub No. 486 cu data de 16 (28) ale aceleși luni și după oficiile d-v. subsecvente, nu rămâne alt-ceva guvernului regal decât să ia o decisiune de natură a pune un capăt la opera ingrată la care se vede condamnată legațiunea regală în prezența refuzului repetit și opiniat al guvernului român de a face dreptate revendicațiunilor noastre basate pe un drept sacru și indiscutabil și până astăzi recunoscut în mod constant și neîntrerupt de același guvern român în timpul întregii perioade de 27 ani. Nu vom reveni aici asupra celor ce s'au expus și probat prea destul în notele adresate de legațiunea regală ministrului afacerilor străine alui Majestății Sale Regelui Carol.

Ne va fi de ajuns să facem o simplă mențiune a oficiilor D.-V. sub No. 223, 235, 281 și 353 și să amintim argumentele irefutabile și lăsate fără răspuns a memorandumului remis de legațiune la 28 Februarie, Escelenței Sale d. Lahovary.

La toate reprezentațiunile făcute de legațiune în numele guvernului elin, guvernul român n'a lipsit de a opune un refuz formal, adăpostindu-se în dosul unui motiv de refuz, pe care l'a creat cu înlesnire.

După ce și-a propus de a pune mâna pe o succesiune imobiliară, ce trebuia să fie a guvernului elin, conform dreptului și voinței testatorului, el s'a adresat la propriile sale tribunale spre a face să fie pus de ele în posesiunea acelor imobile.

Guvernul regal, forte de drepturile sale de mult stabilite, recunoscute și respectate, a venit să se plângă în contra acestui procedeu, ér guvernul român răspuns, că cesiunea nu e de competența sa, că era de resortul tribunalelor țerei, la care a recurs deja și cărora ne invită să ne adresăm plângerile.

În fața unei asemenea situațiuni, ni se pare, d-le ministru, că linia noastră de conduită este indicată. Noi trebuie să ne adresăm solemn și pentru ultima oară ministrului M.S. Române, rugându-l să binevoască a ne nega evidența și a

primi o cerere fundată pe bunul drept.

Nu este în regulile justiției și guvernul regal nu va consimți niciodată ca un diferend pendent între cele două state să fie deferit înaintea tribunalelor uneia din părți.

Noi am fi dispuși a trata direct cu guvernul român cesiunea ce ne separă, în scopul de a ajunge la o soluțiune amicabile, basată pe drept. Nu mai puțin am fi dispuși a supune diferendul nostru unui arbitragiu, imitându pe alte state, care ne-au precedat pe această cale utilă și recomandată de buna credință.

Îmi place a spera, că guvernul, pe lângă care sunteți acreditat, inspirat de un sentiment de justiție și animat în același grad ca și la noi de dorința de a ajunge la aplanarea dificultăților ce s'au escat între cele două state, nu va refusa de a primi alternativa ce propunem. În această speranță vă rugăm, d-le ministru, de a face pe lângă el demersul necesar spre acest scop, dându lectură acestui document ministrului afacerilor străine și lăsându-i copie, dacă va dori.

Binevoiti, d-le ministru, a primi asigurarea înalte mele considerațiuni.

Semnat: E. Dragumis.

Unul dintre juriștii bucureșteni a intervievat pe d. M. Pherichyde, fost ministru al afacerilor străine, cu privire la conflictul greco-român. Éta pasagele, cari aprețiază situațiunea în conformitate cu realitatea faptelor:

— Ce credeți, Domnule Pherechide, asupra conflictului diplomatic cu Grecia?

— Conflictul nu presintă o gravitate așa de mare, după cum ar dori unii interesați. Guvernul nostru a avut o atitudine corectă în totă afacerea Zappa și dacă va urma să se mențină firmă pe acest tărâm, atunci n'are să se tîmă de nici o altă greutate.

— Nu credeți D-v., că intervenția unor puteri interesate ar putea să creze dificultăți internaționale guvernului, ori să decidă pe guvernul de a renunța la drepturile statului asupra averii lăsată de frații Zappa?

— Nu este nici un motiv de intervenția a puterilor în conflictul nostru cu Grecia. Și ori-cât ar dori Rusia de pildă să ne creze greutate, amestecul e eventual în acest conflict ar compromite-o în fața opiniei publice. Căci întreaga afacere Zappa aparține domeniului justiției și nici guvernul nostru nu poate să aibă căderea de a se amesteca, fiă în bine, fiă în rău, în această afacere.

— Ce urmare poate să aibă acest conflict?

— Acesta atîrnă de atitudinea guvernului.

— Se pretinde, că guvernul vră să adreseze o notă circulară puterilor europene asupra conflictului și asupra succesiunii Zappa. Aprobați Dv. această măsură eventuală?

— Nu! Acesta ar fi o mare greșelă diplomatică, căci prin ea s'ar recunoșce ore și cum dreptul de arbitragiu al statelor europene.

— Dăr dacă Grecia este hotărâtă să facă o astfel de notă circulară, nu este ore guvernul în dreptul său de a face o contra notă?

— Nu e absolut nici o nevoie de asta. Grecia poate să facă ce va vră, ér noi trebuie să fim impasibili. Cel mult admitt o notă confidențială trimișilor noștri în străinătate, cari la casă de nevoie să dea lămuriri verbale guvernelor pe lângă cari sunt acreditați.

— Cum calificați dv. atitudinea Greciei? N'o găsiți prea copilărescă?

— Ba prea copilărescă și poate ceva mai mult. Am avut ocașiunea ca ministru de externe să mă conving, că guvernele grecesci sunt prea pretențioase, adese-ori chiar tifuose Grecii cred că suntem o colonie a lor și ne tratéză în consecință. Pentru ori-ce lucru mic se supără și amenință cu intreruperea relațiunilor diplomatice. Acuma cinc ani s'a întâmplat un cas analog.

Intr'un proces de succesiune, unul din tribunalele noastre s'a pronunțat în defavorul unor supuși greci; guvernul grecesc a pretins că succesiunea să se judece de consulatul grecesc, ceea ce guvernul român a refuzat categoric. Atunci ministrul Greciei, D. Durutti,

mi adreséză o notă impertinentă, prin care stăruie asupra parțialității magistraturii noastre, refuzând dreptul tribunalelor noastre de a se amesteca în succesiunea supușilor greci. Acestă notă incalificabilă eu am pas-o în plic și am înapoiat-o d-lui Durutti. Și Durutti a fost rechemat.

SCRILE QILEI.

— 12 (24) Octomvre.

Zăpadă. Din tóte părțile țerei se anunță grabnica apropiare a iernei. Din mai multe părți ale Ungariei se vestesoi vânturi reci, în unele părți a cădut chiar și zăpadă. Astfel la Șoprón s'a iscat Vineri noptea o mare furtună, impreunată cu zăpadă.

— x —

Produțiunea viilor în România, în contra tuturor prevederilor, este excepțională de abundentă. Mulți proprietari au avut aproape indoit ca în trecut și lipsa de vase face, ca vinul să fiă deprețiat; pe când la început s'au făcut vëndări dela 1.50—2 lei pe decaltru, acum a scădut prețul la 1.20—1.40 și în unele părți chiar și mai jos.

— x —

În carantina din Predeal se află, după cum anunță jdiarele de dincolo, 200 de persóne.

— x —

Pentru redeschiderea școlilor din Budapesta, cari din cauza colerei sunt de câteva săptămâni închise, un membru al adunării orașenești a făcut propunerea, ca universitatea și politehnica să se redeschidă cât mai curând, ér redeschiderea școlilor medii și inferioare să rămână la discrețiunea comisiei pentru epidemia. Ca motive ale acestei propuneri s'a adus împrejurarea, că colera e staționară și mai ales pentru persónele din clase mai bune ea s'a dovedit a fi puțin periculoasă. O hotărâre definitivă încă nu s'a luat.

— x —

Misiune științifică. Geograful francez d-lui Dutreuil de Rhins, însoțit de d-lui Grenard și de alte 12 persóne, a sosit la 12 Oct. la Lhé, în Kachimir. El dirigéză o misiune științifică trimisă de guvernul francez în Turkestanul chinăzesc. După ce a petrecut ierna în Khoton, d-lui Dutreuil de Rhins a încercat să exploreze nordostul Tibetului, dér perderea vitelor sale de transport l'a silit să se înapoieze la Lhé. El își propune să plece în curând la Khoton.

— x —

Pădurile statului român la 1 Aprilie 1892. „Revieta Pădurilor“ publică un interesant tablou, în care se arată, că statul român posedă 2142 păduri în întindere de 901.628 hectare. Din aceste păduri, 406 sunt puse în exploatare. Întinderea lor este de 5954 hectare, venitul lor anual este de 3,003,044 franci. După cum se vede, valoarea singur a pădurilor statului, e în stare să acopere indoit datoria publică a României.

— x —

Lucrătorii și Papa. Lucrătorii italieni fac între ei o subscripțiune pentru a dăru Papei, cu ocașiunea jubileului său, o medalie de aur, una de argint și alta de bronz. Pe fața medaliilor va fi gravat Papa ședând la birou și scriind enciclica asupra cesiunii lucrătorilor. În fața Papei va fi gravat sfântul Toma din Squino, în momentul, când scrie. Pe dosul medaliilor vor fi tipărite câteva cuvinte privitoare la jubileu.

— x —

Deputatul francez Millevoye, în numele multor colegi de ai săi a felicitat direct din camera franceză pe delegatul ceh ténér, Eim, pentru atitudinea hotărâtă a acestuia în legațiunea austriacă în contra triplei alianțe.

Adunarea comitatensă dela Făgărașu.

Din comit. Făgărașului, Octomvre 1892.

Onorată Redacțiune! Despre adunarea comitatensă din 12 Octomvre 1892, ținută în Făgărașu, îmi iau libertatea a vă da următoarele informațiuni:

Din norocire, Românii formeză majoritatea în congregațiunea comitatului Făgărașu. Nu ar fi cauză, asupra căreia, luptându cu bărbăția, să nu putem se cere isbândă, decât Românii din această comitată ar fi mai multă pătrunși de însemnătatea adunărilor generală comitatense și decât nu ar pregeta de-a osteni în tot-deuna până la Făgărașu, pentru a participa la adunările comitatense. În această cașu puținii Maghiaro-Jidano-Armeni, grupați în jurul organelor administrative, n'ar pute să se impună Românilor de multe-ori cu isbândi, ce-i pună pe ei înșiși în uimire.

În urma apelului publicat de Românii din Făgărașu mai dizele trecute, s'ar fi așteptat, ca Românii să se prezente așa, ca să se impună prin numărul lor; câtă de mare ne fu însă desamăgirea, când la ședința de consultare abia ne vădurăm întruniți vre o 20.

Ședința promitea a fi una dintre cele mai șgomotose. Partida dela putere era bine grupată și solidară, cu excepțiunea avocatului Benedek, care nu pregetă, de a sbiciui scaderile acestui comitat. De altă parte și Românii câți erau, erau solidari,—cu excepțiunea unui Domn Lăluțiu, care află de bine a se înșira între cei cu obrocul.

Îndată ce se deschise ședința prin vice-șpanul Kapocsanyi, căci fișpanul Bauszner nu era acasă, se ceti raportul vice-șpanului. Asupra acestuia se încoise o discuțiă vehementă. Pentru primirea raportului a vorbit d-lu Koos, și vice-șpanul Kapocsanyi se sili și din a sa parte a-și apăra raportul.

Contra raportului vorbiră în generală comitatensă demascându în termiși vehementi reaua administrațiune a acestui comitat, mai mulți inși; astfel vorbi avocatul Benedek și avocatul Garoiu, arătându, că datorința vice-șpanului este de-a reprezenta și apăra interesele adevărate și reale ale comitatului decât cere trebuința chiar și în contra fișpanului; la noi însă activitatea vice-șpanului se manifestă chiar în mod contrar. Nu primesc raportul, ci se alătură la propunerea D lui Benedek, de-a se respinge.

Mai vorbiră d-nii: Protopă Dauș, și Dr. Micu, cari prin casuri concrete arătară, că raportul atât în formă, cât și în fond este defectuos. D-lu Dr. Șerbanu critică apoi aspru pleiada aprăpe întregă a funcționarilor comitatensi. D-sa, care în congregațiunea anului trecut critică aspru purtarea solgăbirului Rusz Károly, cerându să se tragă în cercetare acestu amploiat, care fu bătut beat în crișma din Arpașu de nisece omeni, — interpelă acum pe vice-șpanul, că ce măsuri a luat față cu acestu funcționar și că introdu-s'a cercetare disciplinară în contra lui?

Vice-șpanul află însă de bine, la această interpelare, a tăcă.

După ce critică aspru raportul vice-șpanului, vorbitorul se alătură la moțiunea pentru respingerea lui.

Înainte de-a arăta modul, cum fu primit raportul vice-șpanului, permiteți, D-le Redactor, a notifica, că între d-lu Dr. Șerbanu și între solgăbirul Popenciu se iscă unu conflictu vehement. Celu din urmă află cu cale să sară în ajutorul stăpânului său, a vice-șpanului Kapocsanyi, ba nu se genă de-a lua chiar pozițiă în contra Românilor, obiecționându între altele și avocatului Garoiu, că a făcut rău, că a combătut raportul, de ore-ce „măria-sa“ vice-șpanul s'a supărat strâșnicu (sic!). La acestea, d-lu Șerbanu i-a răspuns după cum a meritat.

În fine, terminându-se discuțiunea, se pune la vot raportul, enunțându-se

la urmă, că acela fu primit cu 45 voturi contra 41.

D-lu Dr. Micu declară însă scrutiniul de falsu deore-ce, după însemnarea d-sale, au votat contra 44, ér pro 43. În urma acestora, se ridică unu protest unanimu din partea Românilor indignați. Vice-șpanul provocă numărarea voturilor încă odată, dér și acum se mistifică tréba așa, ca să ese 45 voturi pro, ér 42 contra. Fiindcă erau temeinice probe de bănuire, d-lu Dr. Micu cere contra-probă. Președintele însă denegă, enunțându raportul ca primit.

Românii, esprimându-și indignarea prin protestări șgomotose, părăsesc sala cu hotărîrea de-a arăta cauza ministrului printr'unu recursu, care fu subscrisu aprăpe de 30 membri ai congregațiunei.

Astfel se fini această ședință șgomotosă pentru care abia fu de ajunsu timpul dela 10 ore a. m. până la 2 1/2 p. m.

Mai amintesc, că pare-mi-se raportorul Grünfeld ceru, să se detragă din bugetul comună abonamentul de 14 fl. la două comune, căci se susțin din repartițiă. În contra acestei propuneri vorbi avocatul Garoiu, cerându ca să se concedă comunelor a și prenumera unu diaru cotidianu din spesele comunei. În sensul acesta vorbi și Dr. Șerbanu, ér preotul Thomasu arătă, că decât numai aceea este dificultatea, că respectivele comune se susțin din repartițiă și de aceea trebuie să se interdică abonamentele menționate, atunci mai corect și mai justu este să se interdică comunelor solvirea sumei de 3 fl. pentru „Rendör-Közöny“ și alte diare unguresci, cari le înțelegu numai notarii séu vre-unu funcționar comună ungaru, ér masele locuitorilor, din ai căror bani se prenumără, nu le iau nici unu folos. De asemenea combătă părerea președintelui, care susțin, că numai primarilor li-se cuvine dreptul să alégă diarul, ce este de a se prenumera, arătându, că alegerea are să rămână la buna chibzuință a inteligenței și membrilor primăriei din aceea comună, avându-se în vedere folosele, ce póte aduce.

De încheiere observă, că Românii facu o greșelă mare, când pentru congregațiunile comitatense alégă amploiați unguresci, fie aceia chiar și Români. Ei nu voru pute apăra interesele Românilor nici-odată, ci trebuie să mergă cu curentul domnitoru, săpându la temelia drepturilor noastre. Sunt și amploiați români cu durere de inimă pentru poporul, din a căru sudore trăsesc; aceștia apoi mai bine părăsesc congregațiunea, séu că nu se presentă la ea, decât să voteze contra intereselor poporului, din care facu parte. Atăta însă pentru noi nu e de ajuns, căci în acești funcționari amu perditu totu atâtea voturi, cari de erau ale unor omeni independenti, ni-ar fi fostu de ajutor.

Cătu pentru d-lu Lăluțu, se dice, că d-sa ar avé proprietate de 100 jugere, va să dică e omu independentu. Cu dreptu cuvântu dér Românii au fostu surprinși, când d-lu Lăluțu, nerăbdător de a mai asculta combaterile temeinice ale raportului vice-șpanului, se sculă și strigă că ce ne mai „stădim“ pentru „nimica“, mai bine să trecem peste „cértă“ și să primim raportul vice-șpanului, că și așa nu folosimă nimic (sic!); eu mă declar, că-lu primesc!

Când am auditu pe d. Lăluțu dicendu acestea, m'am mirat, căci avorbi cu atăta afrontu în contra atătoru Român, totuși e ceva cutezătoru. Mă mângai însă cu aceea, că Românii nu i au datu nici o ascultare, ci au rămasu solidari întru apărra intereselor adevărate ale poporului.

Toma dela Câmpu.

L i t e r a t u r ă .

Au apărrătu:

Legende séu basmele Românilor, adunate din gura poporului de P. Ispirescu, culegătoru-tipografu. Bucuresci,

1892. Editura librăriei H. Steinberg (Calea Rahovei 7). Formatu 8° de 400 p. tipar compresu. Prețulu unui esemplar 4 lei. Broșura conține 37 de povești, a căroru valoare literară e recomandă în de-ajunsu reputațiunea literară a regretatului scriitoru popularu Ispirescu.

Din comedie vieții, nuvele, de Gr. Mărunțeanu. Bucuresci, 1892 (Tipografia Dor. P. Cucu, bulevardul Elisabeta 8). Formatu 8° de 156 pag., prețulu 2 lei. Pe lângă o frumoasă colecțiă de sentințe, pe cari autorul le pune ca motto, broșura conține 23 de novelete, cari pentru interesul, cu care sunt cetite, prin broșura de față au trebuit să se publice în a doua edițiune.

Câte-va cuvinte despre dualismul austro-ungaru. Acesta este titlul unei mici broșuri ală căreia autoru este d-lu Gheorghe Adamescu, profesorul în Galați (România). D-lu Adamescu de mai mulți anu urmăresce cu viu interesu cauza Românilor ardeleni și în pressa, de dincolo nu odată a ridicat cuvântu pentru apărra noastră. D-sa a publicat și o voluminosă broșură: „Luptele pentru naționalitate ale Românilor de peste munți în 1848—49“ (300 pag.; prețulu 2 lei 50 bani), ér în mica broșură de față, ală căreia prețu e 20 cr. séu 50 bani, d-lu Adamescu se ocupă cu împrejurările politice, cari au adus sistemul dualist, precum și cu urmările lui față de Români.

Pedagogia, lucrată pe bazele psihologice și etice ale realismului Herbartianu, de Ioan Popescu. Edițiunea II, edată cu conlucrarea și sub supraveghierea d lui Stefanu Velovanu, dirigentu alu institutului pedagogic din Caransebeșu. Sibiu, tipografia W. Kraft 1892. Formatu 8° de 388 pag. Prețulu 2 fl. — Acesta este celu din urmă opu datorit abilității condeiu alu regretatului Ioan Popescu. În momentul morții sale, opul era aprăpe terminat, ba în mare parte era aprăpe tipărit; rămasese încă o parte, pe care o elaboră d-lu Velovanu, sub a căruia supraveghiere s'a edat acestu opu. În comparațiune cu vechiul „Compendiu de pedagogia“ alu autorului, Pedagogia de față e o lucrare multă mai îmbogățită, mai ordonată și în principiile, ce cuprinde, multă mai precisă și mai consecuentă condusă.

DIVERSE.

Mascagni despre sine. Tinerul, dér renumitul autoru alu operei „Cavaleria rusticana“, petrecându în luna trecută la Viena, asupra creațiunilor sale s'a esprimat cătră unu diaristu de acolo astfel: „Eu atribuesc succesul acestei opere în mare parte scurtimei ei și repede acțiunil dramatice. Deobiscuitul publicu italianu cerea ceva nou. De 20 de ani Italiinii au gustat numai opere lungi, obositoare, care nu convinu spiritului și gustului Italiannlui; de aci monotonia și înștrăiuarea publicului dela teatru. Eu am voit să facu o operă, care să deștepte interesul publicului nu numai prin musică, ci și prin o acțiune puternică. Materia dramei lui Verga mi-a servit de minune spre acestu scop: la prelucrarea musicală după libretul dloru Menasci și Targioui-Tozzetti mi-a reușit totu spre marea mea mulțumire — până la partea finală. După multă gândire și resgândire am ajuns în fine la convingerea, că cuvintele din dramă: Hanno ammazzato compare Turiddu (A omoritu pe cumétrul Turiddu) formeză și pentru operă finalul celu mai bun. Nu mă consider de unu reformatoru alu musiciei. Îmi atribuesc numai meritul, că „Cavaleria“ mea a îndemnat și pe alți tineri compozitori de a trata subiecte reale. Sunt cu trup și sufletu partisanul „Verismului“ în dramă și în operă; cred însă că și aci, în vederea succesului artisticu, nu trebuie să abuzez. Eu insumi, după „Cavaleria rusticana“, cu totă primirea favorabilă cu care a întâmpinat'o publicul, nu mai umblu după o evidentă materie realistă, deore-ce mă tem să nu trec peste marginile „permisului“.

Înțelepciune ungară. Unu prefectu alu unui comitat din Ungaria a adresat

dunăqi o circulară tuturor primarilor din circumscripțiă sa, prin care i invită de-a lua imediatu toate măsurile pentru oa nu cumva să fie surprinși nepregătiți de coleră, îndatorându totodată de-a raporta despre modul, în care s'au conformat cu acestu ordinu. — Trei zile în urmă sosise deja raportul unuia din primari, care face cunoscut, că a terminat cu luarea tuturor măsurilor, așa încât nu mai are nici o grijă de aparițiunea epidemiei. Prefectul fiind curios de a cunoșce ce măsuri au fost luate atătu de repede de cătră acelu primaru, trimite pe unu funcționar în fața locului, care află spre marea sa surprindere, că acestu înțeleptu magistratu a săpatu atâtea gropi la cimiteru, încât decât se va ivi acolo colera, jumătate din populațiă comunei are deja pregătite mormițele ei.

Unu chipu ciudat de a-și plăti chiria. În mai multe cantone ale Elveției, serbările locale ouprind în programul lor lupte atletice, la cari ieu parte campion de toate condițiile sociale. La o serbătoare din zilele trecute, la Granges, în cantonul Soleure, unu proprietaru și locatarul séu s'au presintat în arenă, ca să se lupte conformu regulelor artei. Era vorba să se facă patru passe și rămașagul era pe câte trei luni de chiria. Chiriașul a trântit de patru-ori pe proprietaru, ceea ce i face unu anu întreg de chiria gratuită. Câți n'ar fi bucuroși și la noi să vadă introdusă această metodă elvetică de a-și plăti chiria!

Averile omenilor politici. Diarul „El Obrero“ din Buenos-Ayres spune, că cea mai mare fericire omenescă, e să fiă cineva funcționar înaltu funcționar înaltu în Republica Argentina. Diarul acesta dă nisece datalii foarte interesante asupra averilor unor bărbați politici din acea Republică. D. Celman, fostu președinte alu Republicei, câtă a stat președinte — vreme de 6 ani — și-a strinsu o avere de 100 milioane de franci; generalul Jules Roca, în timpul președinției sale de 10 ani, și-a adunat o avere de 10 milioane; actualul președinte, Pellegrini, a strânsu în 8 ani de zile 30 de milioane. Totu asemenea și ministrii. Astfel José Galvez a pus de o parte în vreme de 5 ani, 30 de milioane; Torres în 10 ani, 35 milioane; Rojas în 7 ani, 15 milioane; Mallran în 6 ani, 12 milioane; Pacheco în 5 ani, 8 milioane de franci. Directorii de ministere și alți funcționari superiori au realizat în timp de 4—6—8 ani de serviciu, câte 2—4—6 milioane de franci. Nu se scie, cum au putut să realizeze omenii acestia averi așa de colosale — destulă însă, că de-o cam-dată au cu ce să trăiască de aci pe mâne.

Nou abonamentu

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvre 1892 st. v.

s'a deschis nou abonamentu.

la care invităm

pe toți amicii și sprijinitorii foicei noastre.

Prețulu abonamentului

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl. pe șese luni 6 fl., pe unu anu 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unu anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anu 2 fl., pe șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anu 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se póte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.Proprietaru: **Dr. Aurel Mureșianu.**Redactoru responsabilu: **Gregoriu Maloru.**

Cursul la bursa din Viena

Table with financial data from Vienna, including exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian and German marks.

Table with financial data from Vienna, including exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian and German marks.

Cursul pieței brașovene

Table with financial data from Brașov, including exchange rates for various currencies and commodities.

Concursu.

Devenind vacanță postul de prim-comptabil la institutul de credit și economii „ARIEȘANA“ din Turda, prin acesta se escrie concursu cu terminu de 30 Noemvre st n. a. c.

Beneficiulu împreunatu cu acestu postu este: Salariu anual de fl. 600 plătibil in rate lunare anticipative, care dupa imprejurării se pote mari, dreptu de pensiu și dreptu la tantiema oficialiloru.

Doritorii de a dobandi acestu postu au se-si inainteze la subscrisa directiune cererile lor, instruate cu documente referitoare la sciintele comerciale (comptabilitate de banca) și praxa de pana aci, pana la terminulu de mai susu.

Turda, 22 Octomvre 1892.

Directiunea institutulu de credit și economii „ARIEȘANA“.

D. St. Șuluțiu,

direct. executiv.

952,1-1.

De închiriatu.

in maerulu Blumena Nr. 199 pe unulu seu mai multu ani suntu:

de acum încolo:

- 1) Podulu fabricei de uleiu ca magazinu de bucate;
2) Magazinele lânăriei;

Informațiune mai de aprupe se da in

Cancelaria Eforiei școlare in edificiulu gimnasiulu românu din groveru suburbiulu Scheiu.

824-9.-32

Avisu d-loru abonați!

Rugam pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiasca a scrie pe cuponulu mandatulu postalu și numeru de pe fasia sub care au primitu diarulu nostru pana acuma.

Domnii, ce se aboneza din nou, se binevoiasca a scrie adresa amuritu și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mensulu trenuriloru

ne liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1892.

Large table with multiple columns and rows detailing train schedules between various cities like Budapest, Brașov, Sibiu, and Turda. It includes train numbers, departure times, and arrival times.

Nota: Numerii incuadrati cu linii grose insemneza orele de noapte.